

Liwyg

K e l e i w i s

Apšakimū Štatimai i Keleiwī kaštoj po 2 Sgr. už kojną, smulkeis Raštais išdruotą Gilę. Gramatas reik šen atrapyti: **Border-Rossgarten № 5.**

Keleiwis, Karaliaucziuje kas Ararnintą išdūdamas, kaštoj, ant bile tokio Pusto apšeliūtas, su Pustpinin-geis ant Bertainio Metū **5 Sgr.**

Karaliaucziaus Broliams Pietuwiniškams Žinės parnešas.

Nro. 16. Karaliaucziuje, 21. Aprili. 1874.

3. Nedėdienėje po Belykū arba Jubilate.

Evang. Jono 16, 16—23. Rom. 1. Petr. 2, 11—20.

Kriščionies Palinksimojimas.

„Eztay aš labay troškau Palinksimojimo; ale tawo mano Dušele širdingay rūpėjo, kad ji ne prapultu; tu wišus mano Griekus numeti i sawo Užpakali.“ Ez. 38, 17. „Aš tawo Nusidejimus išgaišinu kaip ebešį ir tawo Griekus kaip Myglą. Kreiptis ma- pi, nės aš tawę išgelbmi.“ Jėz. 44, 22.

Ant žemės wišlab kaitos ir mainos, ir wišlab eit Jurū Wilnys, weik aukštay, weik žemay; weik žemay, weik triudnay; weik randas Wėtra, weik Ty- mas; kurs šendien sweikas ir raudons, rytoj ligutis o Lawons. Ogi todėl ir Pons Jėzus Sawiem- nis pirm sawo Atiškrimo nū jū musū šendieniškoj angelijoj tą minėtinąjį Žodi atškartodams prišaukia: „Po Majam!“ Targi ir mes tą Žodi išitėmykim: „Po Majam, at po Majam!“ Palaimoj budams žemait: po Majam, tay šita Palaima gal išnykusi o Warge budams žinok, tawo Wargas ne am- tay pateks. Weikiey pareis Versimainymas ir po Wargū Dziaugsmas.

Bėdū Skaitlius yra bais didis šime Basaulyje, wiena Bėda wiš didesne už kitą. Ogi randas tokū Bėdū, kurias Dušia netriwoj pakelti, ir oše Bediewjei iš Nušiminimo kartais, kaip an- Judosiūs, saw Galą pasidaro. Pono Jėzaus šitiniams tai šaudziaušis Wargas buwo, kad jie, o Wiešpaties ne teke. Swieto Wargūse budami Weidu pasilinksiminti ne galėjo. Bet tai tas pats Wargas, kursai ir dabar Kriščioniui, ale ir Nekrišč- iui be Jėzaus ējant pasidaro, kad Sajine pabu- lindyj: ką tu padarei! kad Diewo Kerštas ant gaus usideges ir žaibai bey Perkunai nū Kalno ai atwirsdami žmogu nor i Beklōs Bedugni nu- 14. Kad toktai Nekriščioniui nusidūd, ką tas gal 15. Kad tas Palinksimojimo troškta, kas tą jam 16. utekti? Wišo Swieto Gerybes jam Dušią taba

ne gal atgawinti ir nuraminti. Kol galima, tol toktai Sajinę bando wisofieis Swieto Niekais apumyti ir apšwaiginti; ale tacziau galiausey Prapultis atšiwėrusi ji parjya. Bet Kriščzionis, tai esti tasai, kurs per Kristu Diewo Ruditiu pastojęs, tas žino, kad jo Griekai Kristaus Krauju išgesiti; tas žino, kad jo Wiešpats, Diewo Sunus, Rupesti už jo Dušele ant sawes usšė- mės. O kad Išganytojis ir Walandėle rodos lyg pasi- slėpęs ir sawo Weidą nū Sawujū nukreipęs: Po Ma- žam jis tacziau ir wėl czia, ir dowanoja Sawiem- niems kartunta nepragaistanezią Linksmybę. Amen.

Sutikimas.

Musū Ciecorijės Saimas buwo, kaip žinote, i didi Nesutarimą su Ciecoriaus Waldzia dėl Waiško Sudawadyjimo parešes. Didime Nesutarime buwo Diputiertai pirm Szwentės išūklaide ir baimingas Klausinėjimas ējo per wišą Wokietija: Kas bus, kad Diputiertai po Szwentės i Saimą atgrizę Nesutikime su Ciecoriaus Waldzia pasilikti? Argi dėl Diputiertū Priešgynijės Ciecorius turėšes sawo Waišką pama- žinti arba rasti bene tą wijay išardydams žemę be Apognimo palikti? Kad taip nusidūtu, to troškto wa- cziey Socijal-Dimokratai ale iš Daliės ir Tolynžen- giantieje, kaip ir daug iš katilikiškojo Centraus arba Widurio. Ciecorius norėjo Sutarime su wišais litais Wokietijōs Wiešpaczieis, kad Wokietijōs Waiškas Pa- kajaus Gziese turis 401 Tufstanti ir dar kelis Szimtus didis buti. Waldziōs Priešininkai buwo užmanę, kad berods reikiant šiam Metui tą Saitliu ant Prilaikymo iwelyti, ale potam wiš kas Metą sušnekėti, tiek pri- laikyti Reikals busęs. Bet Socijaldimokratai norėjo, kad tikt 180 Tufstancziū Wyrū te reikiant per Metą prilaikyti, ale kas Met tikt wiš ant dwiejū Mėnesiū 540 Tufstancziū Wyrū ant Ufficerawimo suwadinti. Taip stowėjo tas Dalykas pirm Szwentės.

Ale Szwencziū Ailyki padarius, Wiešpats Cieco- rorius Saimo Prezidentą pas sawę pasiwadingęs su jūmi apie tą Dalyką pasikalbėjo, ogi ir Žitštas Wi- smarkis wieng bey kitą iš wyriausijū Diputiertū

paprastė prie jo ant Ligos Patalo apsilankyti; galiausiai ir pats Viešpats Ciecorius prie Firšto Bismarkio apsilanke, o ir keli kiti Diputieriai Susijimus ir Susijėjimus tarp savęs laikę. Ezitokiu Budu prisi-gatawojo pamadžiu Sutarimas. Didziausia Saimo Daugybe ant to stovėjo, kad ji turinti tą Teisybę palaikyti, kas Metą reikalingąji Skaitliu Žalnieriu kaip ir reikalingusius Piningus pagal savo Misi ir Vale iwelyti. Tacziau kaip Viešpats Ciecorius apsieme, tūmi i Pakaju dūtis, kad jam Saimas prašytąji Skaitliu, butent 401,659 Wyrus ant septyniū Metū iwelyšes: tay ant to Grunto pasidare Sutikimas.

Saimo didziausia Dalis ant to sutare, hitą minė-tąji Žalnieriu Skaitliu ant septyniū Metū iwelyti, o Viešpats Ciecorius su kitais Viešpacieis savo Drau-gais apsieme, ju tūmi pakajingas buti. Tacziau tas Sutikimas Daugybei Žmoniū ne pamėgst. Kunzerwa-tywai arba Senowės Prieteliei n'iera su tūmi pakajingi, kadangi pagal jų Misi Ciecorius tūmi savo Teisybės Dalį prapuldes, dėl to paties Dalys Wai-das po septyniū Metū wël pakilšes, o kas-žin kaip jis tada išeis. Jie sako: Butu reikę Saimą iš-ardyti, tay žmones butu patogesnius Diputierius i Saimą pastyre. Ale kasžin. Bet Tolynžengiantieje su tūm Sutikimu lyg taipojau n'iera pakajingi. Jie sako, kad Saimas tūmi ant septyniū Metū savo Teisybę, o po-draug ir savo Galybę ant Ciecoriaus Waldziūs iš Rankū šalin padawes. Ale mes dziaugiamės iš to, kadangi Pakajus nors ant septyniū Metū padarytas tikt geresnis už Waidą. Kas po to turės nusidūti, tai Pons Diewš te waldo. Bet pirm kol minėtas Sutikimas pasidare, tape Saimė apie tą Dalį taip daug kalbėta, kad baugu, o kad mes wislab tai savo Prieteliam norėtumbim per Kelewi priiusti, taq mes tūmi kolia 10 Keleimjo Numeriū pripildytumbim, arba rasi ir dar daugiaus. Tacziau grasu, tą wisą Dau-gybę apie tą wieną Dalį skaityti, o todėl mes šiczion tikt Dalį to papasakosim, tą musū Multkis Utar-ninke 14 taji Aprili Saimė iš Naujo kalbės.

Šis sake: Už ir dar dabar tōs Misiės esu, kad Wokietija Widuryj Gyropōs gulėdama gal Swieto Pakaju išlaikyti, ale tikt galingą Waisą turėdama. Kad musū Wokietija Mete 1870 butu Wiensbėje stowėjusi ir galingą Waisą turėjusi, tay ne butu Karas pasidares. Mes Kare su Francuzais savo Galybę nūprosnay ne wartojom. Mes butumbim pus-treczio Millijonio Žmoniū Parvyzo Mieste galę Badu nu-marinti ir Francuzus ant wiso primerti, kas mums tikt pamėgo, ale mes tai ne darēm. Mes jūs tikt pri-wertēm, musū senas mums išplestas Žemės wël išdūti ir mums Karo Kastas, o ir Kastas ant Pasidriutinimo prieš jų busencziūs Uzpūlimus užmokėti.

Szeip mums nieks te ne kalb toliaus apie didziūs Atlyginimus. Ney jokie Piningū Millijardai ne gal Monas išgydyti, kuriomis Karas tulas Famylijas ir Szirdis izeides. (Szauksmas: Tai Tiesa!) Prie musū Waiso Žaisymū mes ne galim ant didzio Wyrū Skaitliaus pasitikėti, bet musū Wyrū tur geray iš-mokiti, šiprus ir kariškay pripratinti buti. Tam musū Aficierai tur be Atlaidōs wis iš wien nū anksti Ryt-metj iki welay Wakare ne pailsdami procewotis, jeib jie musū Žalnierius tokieis padarytu, kaip Tewiske jūs Kare privalo. Man tai mieliaus butu buwę, kad Saimas butu Waiso Dawadą ant wisū Giesū pasifistinay padares, ale aš ir su septynieis Metais dūdū i Pakaju, rofūdams, kad ir po 7 Metū Saimė ties Tewiske mylincziū išmintingū Ponū rasis, tam, kas Tewiskei tikray Reikals, savo Britarimą dūti. R.

Prusijos Karalystės Saimas,

butent Ponbutis bey Deputierbutis, ant Walandėliū butent iki prieš Babaigą Aprilio savo Darbus bey mastymus i Szali padėjo, o tai todėl, kadangi didel Skaitlus tame jedincziū Ponū ir prie Ciecoriaus Saimo priklauso, kursai dabar spėriaus savo Daletą bus atlikti galės, ne kaip tada, kad wiens Saimo antraji užtrukina. — „Ale ko Gero istaise musū Karalystės Saimas ilgam savo Suiėdimo itišioliey?“ taip klausia Tulas musū Skaityto Nedėliū Nedeles truko Mėginimai Skyrimo Kau-bau ir kožnas Deputieris tikray pagal Žitayms bey yra skirtas tapes. Ezitose Dienose dabar ir te pa liowe Rokundai apie Žemimą bey Išleidimą Zemės Mokesziū. Perėjimas hitū Kaitū arba storūju spadorystės Knų daug Gieso bey Kalbėjimo Dep-tiertams, ale Žemėi didi Szmotą Piningū kasta po Ant wisū tū Rokawimū bey Tarpais nusidawimū Susiginczyjimū akylay padaboti, mes ney jokios žarties ne turėjom. Tacziau wisą musū Padabojimą bey Žitėmyjimą mes ant Žemės Saimo nukreipti rėjom, kaip tenay wos be Galo ilgieje Apmasty apie swarbjiūs Žitaymus naujųū baznytkiū wadū nusidawe. O kadangi tie, kaip reikiant, nū putierbuczio tris Kartus perrokūti, nū Ponbuczio o galiausiai jau dabar ir Žemės Waldziūs Užraš patwirtinti yra, tay Kelewis wyriausūs Dalys naujojo Jokano apie Suwencziawojimą bey dymą arba Wedimą stonikū Kaitū savo Skait jams, kad ir welay, tacziau istikimą Žinę pranest mirimai ne taps daugiaus i Baznyziūs Kaitus byti. Ypatiskay ant to pawadinti Urėdininkai w

Raistus mes ir fur reikiant iš tųjų Atestus dūs.
jie Urėdininkai Waldziōs bus ištatyti.

Miestūse Darbus tofio stonifko Urėdininko Burg-
stras atlikti turēs; iš priėdinezijū miestifkū Urė-
inū jis tačziau galēs Pagalbininką priėimti. Bet
lesto Wyresniejie jūstare ir prašyti gal, kad ypatisks
to priėirts Urėdininkū idėtas taptu. Jiems Wale
užmanyti, bet Oberprezidentas ji ištato bey pa-
rtina. Kojnas stonifks Urėdininkū priegtam ir sawo
etinininką tur turėti. Didžiūse Miestūse gal su Ober-
zidento Zwelyjimu ir majesni stonifko Urėdo Wal-
zei iraišyti buti.

Ant Kiemū Aprubežawims tofiū Walsczū bey Zia-
eks stonifkūjū Urėdininkū nusidūda taipjau per Ober-
zidentą, po Apmastyto to, tą jam Kreizo Įfrink-
le (Ausschuff) arba Kiemū Wyresniejie užmanys. —
jūjū Kiemū galēs felets i Kruwą sudėti, didiejie Kie-
i majesnus stonifkojo Urėdo Bicirkus perdalyti buti.
Kojnas Miesto arba Kiemo Wyresnyšis — tai
Miestūse Burgimistras, o ant Kiemū Orts- arba

neindeforstants — kalts yra, tam Walsczūi,
kurio jis per Wyresnyji idėts, ir dar Atlikimus
škojo Urėdininko arba jo Wietninko apšimti. Bet
lgōs gaunantiejie Amtsforsterei, kurie ant didesnio,
leletą Kiemū pašdarūnczio Walscziaus statyti yra,
Atlikimo stonifkojo Urėdo Darbū ne gal atšifkyti.
Dirarponus, kuriū Dwarš saw wiens Walsczius
tropyja ta pati Kaltybe. — Užweizdėjimą arba
bojimą ant šitū stonifkūjū Urėdininkū bey jų At-
mo turēs Kreizo Įfrinktiejie (Kreisausschuff), justy-
ymis bey kitos ant to statytos Wyriausybēs. Todėl
stonifks Urėdininkū, jey jis toki wienat jam pri-
emti Urėdo Atlikimą atlikti wangtos, gal apšustas
Geriktēs ant to priverstas tapti.

Kojnas stonifks Urėdininkū tur trejus Stonū Rai-
po sawo Waldzia turėti, tie bus wadinami:
mū-Raistai, Apšwedimū-Raistai bey Mirimū-
Pai.

pie Gimimū Raistus. Užgimimas tiek wieno
io tur Gziese wiendōs Nedelēs Stono Urėdininkūi
cirkio, kuriame Pagimdymas nusidawe, pridūtas
Toki Primaldawimą atlikti kalti yra: 1) Wiež-
nū užgimusojo Kudifio Lews; 2) Pribuwē ja
Bomobra) Pagimdymui pribuwusioji; arba
ribuwesīs Lieforus; 4) ir kojna kita czion pri-
šfi Persona; 5) Tasai, kurio Ghywenime arba
Pagimdymū nusidawe; 6) Motyna taip weikien,
tikt ištengia. Ale šitoj Gilej Stowincziūjū
tikt tada ant Primaldawimo priverstas yra,
pirm jo Paminētūjū ney joks ne randas arba
tasai sawo Kaltybē atlikti užrukintas yra. Pri-
ims su Burna tur nusidūti, ar butu per ta, furs

ant to priverstas yra, arba ir per fitą geray žinanti
Zmogu. Š Raistus iraišyti reifa: 1) Wardą bey Pa-
warde, Stoną arba Remestą bey Ghywenimą Primaldaw-
jancziōjo; 2) Gimimo Wietą, Dieną bey Adują; 3) ar
Sumus ar Duktē; 4) Kudifio Wardą (arba Wardus);
5) Wardus bey Pawarde; Wierą, Stoną arba Re-
mestą bey Ghywenimo Wietą Gimdytojų. Jeygu toktai
pridūbant Kudifio Wardas dar ne twirtay žinoms buwo,
tay tam priėirtoji Wietā tuščia pasiliekt, o Wardas
Gziese dwējū Mēnesiū gal wēliaus pridūtas bey iraišy-
tas tapti. (Dar ne wiskas.)

Wisofia Žinia.

— Katilifikasīs Ertis-Wyskupas Groms Ledo-
chowski yra Sereboj 15 taji Aprili Berlyniškio
karalifkojo Girifto, ant bažnytiškūjū Dalykū iraišytojo,
iš sawo Urėdo ištatytas. Ale jut ney Ledochowskiš,
ney Bopiejus, o ir ney joks kits Katilikū Kunigū
to n'atbos.

— Musū buwēsīs Bažnyczū Ministeris Bons von
Mühler yra Borą Nedeliū sargaliawēs budams But-
sdamo Mieste pirm Triumpo pašmireš. Dangiškasīs
Wiešpats jam te atlygin su Malonēs Uga wislab tai,
tą jis už jo Karalystē pašprocewojēs ir kentejēs.

— Baryzo Miestas yra, kaip tai musū ten bu-
musiejie Žalnierie, o ir šey bene wisi Keleiwjo Sai-
tytojei žino, festungiškomš Grabėmis bey Murais ap-
trauktas, ale ir tofio Bertainio ar Buse Wylidōs nū
Miesto atū majesniomis ale driutomis Festungomis
lyg kofia Rinkē aptwertas, jeib Neprietelie, ne galėtu
prie Miesto priėigauti. Bet kadangi wislab tai Fran-
cuzams Meko ne maczyjo, bet Musiškiei Žalnierie
Baryzā, jo Apdriutinimū n'atbodami pergalejo; tay
dabar Francuzai yra apšimē, dar wieng Rinkē lyg
tofiūjau majesniū Festungū aplink Baryzā traukti, kurias
jie antra tiek nū Miesto, taygi kofia Wylē atū nor
budawoti. Szitaipo bus Baryzas dwiem Rinkiem
Festungū aptrauktas, bet Pabudawojims šitos antrosēs
Festungū Rinkēs kaptos jiems daugiaus ne kaip 700 Mili-
jonū Frankū. O jie su tūm Dalyku šubinas, tiek tikt
galėdami. Swiers dymyjas, kodėl toks be Galo didis
Karo Prigatawyjimas? Jut Francuzai gal ant Birštū
nusirokūti, kad jūs nieks n'uzfabiēs, kad tikt jie sawo
Kaimynams Pakaju dūs. Ale mes iš to išpažitam,
kad jie wis dar prieš mus ant Atškeršijimo dumoja.
o tačziau Wokietijōs Saimas priešyjas prieš Gieco-
rians Wale, ant Wokietijōs Apgynimo šipru Waiską
prilaišyti.

— Englanderū Waiskas, kurfai Afrikoje prieš
Aštantiškius Murinus karawēs ir jų wyriausijē
Miestą Kumassy subegines, jau dabar wēl Ramon

pargynžes ir yra i Anglantą Sztepmis parfeltas. Daug to Gero hitas Karas prie Aphantiskiu ne bus istajses, ale tacziau jus nors kiek subaudes.

— Jš musu Breiſ-Hullanto Miesto Ceitun-gose pasakojama, kad tenay fiiose Dienose wiena Mo-teriske Trifynu Liga pasimirusi, i kurią ji trifynutis fiantienos Miesds walgydama ipulusi.

— Labay pagirtais, o ir toli bey placiez gar-bawojamasis Daktars arba Lieforius Professeris Ge-heimrois Burows kursorai tulamjam hepus ir anapus Kubezias yra Afeliu Szwieſhbe, o ir heip Runo Sweikatelę attajses, tas yra fiiose Dienose ficzion Ka-raliaucziuje pasimires.

Preke Karaliaucziuje 18. April.

Ant Turgaus Samu ne daug pareit. Kwiecziei 96—100 Egr. Rugiei 66—70 Egr. Mieziei, bib., 58—60 Egr. Mieziei, maj., 55—58 Egr. Awijos 40—43 Egr. Ro-putes 25—27 Egr. Szienš 30—35 Egr. Enturs. Sziaudai 22½—25 Egr. Entn. Swiestas 10—12 Egr. u' Ewara. Klauſiei 6—6½ Egr. Mandelis.

A p s a k y m a i.

Uš sawo Kurpsimwystes Laworu Kroma noriu iki Sekminiū Szwentes dides pamazinti. Todeliy as, Prywolei esant, Prefsas nemislytinay pigias statysiu.

C. Scheibner, Tilzeje,
Kurpiu Fabrikantas,
Wofiecziu Ulyczioj Num. 14.

Bonams Dwarponiams bey Gatspadoriams

as prisulau wisokiū Seklu, butent Kunkelrybu, tikru Leutowiczkiu, tikru geltonu Oberndorfiskiū, geltonu storu plausniū, ilgu raudonu milzinskiū, baltu cufariniū, Meimenesiniū bey Dirwds Swiklu, milzinskiū Morku, kaip ir Wiralu, o ir wisokiū graziū Kwiectū Seklu, geriausiu ir swieziū uz pigiausias Prefsas.

Karl Pyl (rasoms Pied),
Tilzej, Wofiecziu Ulyczioj Num. 23.

Gaspadinoms

as prisulau macniausiu englistu Korkalkiu ant greito 38 baltinimo podraug su Pamokinimu tikro Wartosimo, geriausi grubini ir zaliti Muilga, kaip ir wisokiū Parwu, Cufo-riaus bey Kassijos uz numazintas Prefsas.

Karl Pyl (rasoms Pied),
Tilzej, Wofiecziu Ulyczioj Num. 23.

Bonams Dwarponiams bey Gatspadoriams

as prisulau englistu briunraudoni Parwa, geltongie Zeme, Szteingryn (Almens-Zaluma) ant Appawawimo Gatspadorystes Triobu, kaip ir wisokiū fitus Par-wus, sausus, o ir su Aliejumi ant Masynes sumaltus, a Nuparwawimo Duriu bey Langu, Parwu ant Nuparwawimo Wezimū, Fernitso, Lakū ir Pinzeliū geriausiu Laworuse pigiausiey.

Karl Pyl (rasoms Pied),
Tilzej, Wofiecziu Ulyczioj Num. 23.

!! Klausimas !!

Kur gali fi Meta geriausiu audziamuju Medwilniu arba Bumbuliū, audziamuju werptuju Wilnu bey masyniu Warpalu pirkti?

Atsakymas:

Tikt prie — **S. W. Schäfer**, Tilzeje,
Wofiecziu Ulyczioj Num. 14,
ties Wächteriu.

NB. O ir Burceleno, atmeniniu Ryku, suwamaju Daiktu, mezzgamuju Bumbuliū ir t. t. lyg taipojau ne-girdetay pigiey!

20,000 Swarū

labay geru neballintu Bumbuliū as fiiose Dienose esu gant ir pardudu tases uz 8½ Egr. ant Swaro, pilnus imant kozna uz 8 Aukinus; parwutu Bumbuliū pagal lyg taipojau pigiey.

Friedrich Weiss,
Tilzej, Wofiecziu Ulyczioj Num. 14
Ludimū Krome ant Kampo.

Tikrasis Glekneriskasis Traukimo ir Gydymo Plosteris *),

(heip niekam ne pazistama) Liekarstwa su tum Sztempeliu: „M. Ringelhardt“ ant Diezels yra aufschziausiu foriskiu Wyriaushbu permegintas ir primelytas pries Kaulige, pries Geling, Gumbus, Dederwines, Wispakius, Priſalimo Paputimus, pries wisas atwiras, pratrufstancias, Priſalimo ir Rusdeginimo Ligas Nesweikatas, pries Prasigulesimus, Karſezio Szimetimus, Putmenas ic. ic. ir yra prie wisu fitu Lig per sawo greitay ir tikray gydanciq Eyla garbingay issirodes.

*) Gaunamas uz 5 Egr. kozna Diezle is Karaliskosids **N. Kattio** Aptekos, Warbu „Zur Krone“, Tilze Awstoj Ulyczioj Num. 26; is Aptekos prie **M. Brüning**, Karaliaucziuje, Ulyczioj Krumme Grube wadinamo prie **Engelhard** Graudentse; bey paczioj Fabrikeje **Gohlis** hale Leipzig.

Dabofit: Be wirsuy mineto Sztempelio Plosteris ne tikrasis.